

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1903. augusztus 6

Csütörtök.

XXII. évfolyam. 63. szám.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Elofizetési árak:

Egész évre 10 korona Fél évre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:

4 hasábos petítorért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos- és árverési hirdetések külön díjtétel szerint.
Nyilttér sora 30 fillér.
A hirdetések s. nyiltterek díja előre fizetendő.

A miniszterelnök kihallgatása.

Héderváry Károly miniszterelnök hétfőn este megjelent a parlamenti vizsgálóbizottság előtt, hogy kihallgassák. Egészen természetes, hogy a legnagyobb érdeklődéssel várta ez országban mindenki a kihallgatást, mert hiszen a parlament előtt folyó perben fővádoltul a miniszterelnököt állították oda. A gyanu tette azzá.

A kihallgatás másfél óráig tartott. A miniszterelnök elmondott mindent, a mit elmondhatott és válaszolt minden kérdésre, a melyre csak válaszolhatott. Egy ízben sem élt azzal a jogával, hogy a választ megtagadja. Elmondta, hogy az obstrukció alatt a legkülönbözőbb oldalról a legkülönbözőbb tervekkel, javaslatokkal, tanácsokkal álltak elő sokan, köztük Szapáry László gróf is, ki többféle tervet adott elő neki, köztük a vesztegetési ügyet is, de csak mint tervet; arról azonban, hogy Szapáry hozzá is fogott tervének végrehajtásához, még tudomása sem volt. Miután tudomása sem volt róla, nem is folytathatott bele, nem is lehetett benne része. A miniszterelnök kijelentéseinek ez a lényege. A további részletekről is megkérdezte, feleletei tiszták, egybehangzóak és minden kétséget kizárók voltak. A jelenlevő képviselők azt

mondták, hogy Magyarország miniszterelnökének nincs része az országrontó és gyalázatos munkában.

A miniszterelnök kihallgatása után az ország nyugodtan várhatja a parlamenti vizsgálat befejezését, mely hogy teljes legyen, szükség, hogy tovább folyjon s leplezzen le mindent, a mi csak szükséges a teljes világossághoz. A miniszterelnök nyilatkozatának igazsága mellett a legmegdönthetetlenebb tárgyi bizonyíték az lesz, ha a gyanu és vád tünetei egymást rombolják le.

Az erkölcsi bizonyosság, hogy a miniszterelnök a vesztegetésről nem tudott semmit s benne része nem volt: meg van. De a gyanútól, eselszövéstől és politikai szenvedélytől megzavart erkölcsi egyensúly csak úgy lesz helyreállítva, ha a nemzet előtt le lesznek leplezve mindazok, a kiknek ez országos botrány előidézésében részük van.

B. H.

A horvát miniszter lemondása. Ami más körülmények közt a politikai életben elsőrangú szenzáció volna, az ma alig okozott feltűnést: Tomasics Miklós a horvát miniszter benyújtotta lemondását s ennek előterjesztésére felkérte gróf Khuen miniszterelnököt.

A lemondás igazi oka kétségtelen. Tomasics Miklóst (aki mint horvát képviselő azáltal vált szomorúan nevezetessé, hogy a magyarságot támadta egy beszédében) gróf Khuen miniszterelnök hozta magával és nevezette ki miniszterré. De helyzete a képviselőházban igen kellemetlen volt. Folytonos támadásoknak volt kitéve, minden alkalommal rövidest magyarellenes nyilatkozatait, úgy hogy Tomasics már alig mert a miniszteri székbe ülni, és legtöbbször régi helyére, a horvát képviselők közt telepedett le.

Egyébként Tomasics lemondását az összeférhetlenségi bizottság határozatával indokolja.

A vesztegetések ügye a parlamenti vizsgálóbizottság előtt.

A parlamenti vizsgálóbizottság Rohonyi Gyula elnöklése alatt mult szombaton megkezdte működését.

Kihallgatásra még aznap jelentkezett Gróf Szapáry László, fumei kormányzó. Idegesen, megtörve vallotta be, hogy ő adta a pénzt a Pap Zoltán megvesztegetésére; de Héderváry miniszterelnök tudta nélkül cselekedett mindent. Sajnálatát fejezte ki, hogy a parlament tekintélyén ilyen nagy csorbát ejtett.

Folytatólag Olay Lajos képviselő jelentkezett kihallgatásra. Olaynak azon kijelentése, hogy ő neki adatai vannak arra nézve, hogy a miniszterelnök részes a vesztegetésekben, nagy meglepetést okozott.

Kubinyi Géza, Ivánka Oszkár, gróf Andrássy Gyula, Miklós Ödön bizottsági tagok felszólították Olay Lajost, hogy adja elő azokat az adatokat, a me-

TÁRGZA.

A Rákóczi-kiállításon.

Egész éjjel nem aludtam. Rákóczi fénye, dicsősége, csillagának lehullása és Rodosto bus elégiaja rajzottak lelkemben. Szentséges teremtmény, ha engemet, egykedvű, már lelkesülni nem igen tudó embert így kihoz a sanirból nagy Rákóczinak tüntető mélyes multja is, mit érezhettek őseim, akik hallották a „Reorudescunt inelytae gentis Hungarae vulnera”... szívből markoló ígét és akik mind elmenének a pro libe tate-s zászló alá, mikor a dicsőséges magyar nemzetnek sebei felszakadtak... Valami megmagyarázhatatlan varázs lehetett Rákóczi Ferenczen, mert még a késő-unoka — édes apám — is szinte imádságszerű hangon mondta: Ez a nagyságos fejedelem — amikor mint egészen kis gyereket odaállított arcképe elé és elmondta nekem a legönzetlenebb magyar hazafi történetét.

És valóban. A dicső emlékü fejedelem fölkelését és egész szereplését kristálytisztá hazafiságból eredő, nemes önzetlenség ragyogja be. Rákóczi Ferenczet a haza felszabadításának nagy művében azok a sebek, azok a mérhetlen szenvedések vezették, amelyekben a haza népe színlődött. Amint ő ezt maga is mondja önéletrajzában: „Agressus sum opus liberationis patriae meae commotus afflictionibus propriis et miseriae plebis” A szabadság szerepe és a vágy hazáját fölmenteni az idegen járom

alól, volt célja s az ő nagy és önzetlen lelkesedése vitte táborába a haza legjobbjait.

A tiszabecsi révnél, 1703. július 14-én kelt át a nagyságos fejedelem s július 19-én, a szabolcs-megyei Vaján tüzte ki a fölkelés zászlóját. Az az ódon kis földvár, amely a nyári síkság lágy homokjában, zizogó nyíresektől körülvéve, maiglan áll, volt az első urilak, amelynek ormán a vörös-fekete Rákóczi-zászlót lengette enyhe, lanya szellő. Vay Ádám uram csatlósai és gyalogos fegyveresei kísérték a várba, ahol: „nyáron sült peccsenye és turós galuska” várta. Innen mentek el Vay Ádám, László és Mihály lelkesíteni a vidék nemességét, még pedig olyan eredménnyel, hogy a fejedelem hadai egyre szaporodtak s 1703. őszén már azt írhatta Rákóczi XIV. Lajosnak, hogy: a Dunáig hatalmába ejtette Magyarországot...

Hajnalodott, midőn a tátrai gyorsvoattal Kassára értém s a Réten keresztül áthaladva a városba, mindenütt Rákóczi-zászlók lengtek, mindenütt nyalka kurucok emléket találtam.

A kurucz korszak ereklényeinek kiállítása előtt még ott illatoztak a zöld fenyőlombok, még minden ünnepélyes kangulatot lehelt a vasárnapi megnyitótól, az irodában pedig ott sürgölődtek Hevesi és Ifj. Deil Jenő, a kiállítás két agilis fiatal titkára. Később érkezett Kresz bácsi, az elszálasszó-bizottság elnöke, és végül — finis coronat opus, Mihály József, a kiállítás miniszteri biztosa. Vidám, mosolygós ur, senki sem néz ki belőle azt a törhetlen szorgalmu, jeles szaktudóst, aki már több feltűnést keltő munkát írt. A Rákóczi ereklé-kiállítás orosz-

lánrésze is neki jutott, öt dicséri a gazdag anyag stilszerű, ügyes elrendezése, az egész csoportosítás. Munkabírása páratlan. Megtörtént vele például, hogy mikor Krasnahorka Váralján rendezte a Kassára viendő Rákóczi-erekléket éjjel tizenkét óráig fent diskurált kedélyes társaságban, reggel hatkor pedig már Dobsinán dolgozott, mintha hírből sem ismerné a fáradságot.

A főkapun áthaladva, szinte tündöklőve a nap aranyos fényében, integettek felém jó ismerőseim, a Bebek-féle ágyuk Krasnahorka várából, míg a lépcsőn fölhaladva, gróf Esterházy László, a Vezekény-nél 1652-ben elesett yitő dalia halottas czimertáblája tünt szemembe. Fenti dátumból látjuk egyzersmind azt is, hogy nem szigorúan csak Rákóczi-erekléket, de egyéb történelmi nevezetességek tárgyakat is állítottak ki.

Ifj. Deil Jenő kalauzolt nagy előzékenységgel és sok szakértelemmel, s vele együtt léptünk a kurucz-emblemekkel díszített folyósóra, ahol Bottyán generális és Vay Ádám arcképei tekintenek le ránk. Kurucz-Vay barna, ptykés dolmányban, hasonló színű hermelinnel szegett mantében úgy áll ott, mintha a vajai bástyáról vigyázná, jön-e már a nagyságos fejedelem. Tőle nem messze látható szépséges és hívséges feleségének, Zay Anna urasszonynak arcképe, hermelines, meggyszín bársony gallérral s kissé hajporos, de majdnem modern, fru-fru-s frizurával, ami t. i. újra módívá lett az idők folyamataiban. Itt van Madarász Viktor kitűnő veterán festőnknek is egy igen hangulatos képe, amint a fiatal Rákóczi bécsújhegyi börtönében a hattyukat eteti. Érdekes a

lyekről tudomása van. Olay Lajos kijelentette, hogy most egyelőre nem adja elő adatait, de abban az esetben, ha a miniszterelnök nem mond leaddig, míg a vizsgálat tart, akkor az ügyet az összeférhetetlenségi bizottság elé viszi és ottan eskü alatt fogja adatait előadni.

Renckivüli szenzációt keltett Seress László hírlapíró vallomása.

Seress László, aki régi jó barátja volt Dienes Mártonnak, előadta, hogy elutazása előtt való este arra kérte őt Dienes, hogy Nagymaroson lakó feleségének adja tudtára, hogy ő, t. i. Dienes egy pár hónapra, esetleg egy pár évre sürgősen elutazik és miatta ne aggódják, mert ő róla gondoskodik.

Erre Seress faggatni kezdte Dienes, hogy ki az, aki róla gondoskodik.

Dienes Márton habozás után kijelentette, hogy az ő pártfogója a miniszterelnök sógora gr. Teleki Gyula.

Seress László erre azt a kérdést intézte Dieneshez, hogy mi uton jutott ily nagy pártfogóhoz.

Dienes Márton erre a következőket mondta el Seressnek: Egyszer meglátogatta őt Singer Arthur a német krajczáros lap szerkesztője és ajánlatot tett neki arra, hogy nyomoruságos sorsán hajlandó segíteni, ha vállalkozik arra, a mire ő t. i. Singer megbizta. Azt kívánta ugyanis Singer — ki gr. Szapáry László megbízásából ment hozzá — hogy 25 képviselőt és egy néhány lapot hallgattasson el.

A megbízatás folytán ő meg is tette az első lépéseket, de Pap Zoltánnál tovább nem jutott.

Ezután a néppárt Kaas Ivor bárót hallgatták ki. Ő a következőket mondta.

Azon kell kezdenem, hogy július 20-án vagy 22-én találkoztam egy barátommal, akit csak azért nem nevezek meg, mert nem tudom, hogy ő hajlandó volna-e itt megjelenni és nekem nem volt alkalmam ezt tőle megkérdezni, de akinek szavahitelségeért én feltétlenül jóálllok.

Ő nem mondott nekem valami nagy dolgokat, inkább híreszteléseket közölt. Mint Ugron-párti ember, érdekelve volt az obstrukciónak sikeres folytatásában. Akkor újabb kitörése után igen hevesen nyomult előtérbe az obstrukció. Erről beszélgetvén, ő azon aggodalmát fejezte ki, hogy a miniszterelnöknek mégis csak sikerülni fog az obstrukciót leszerelni. „De miért”, kérdem én, „amikor éppen ellenkezőleg azt tapasztaljuk, hogy az obstrukció ellenlétes elemei most összezsúfolózkodtak?” — „Azért”,

felelte, „mert neki értesülése van arról, hogy a függetlenségi Kossuth-pártban megvesztegetések fognak történni és hogy körülbelül tizenöt képviselő van arra kiszemelve, hogy a leszerelésre bírassák és hogy erre a célra 150 ezer forint van szánva; esetleg, ha talán kevés volna, hogy van még, ha kell 500.000 forint is, szóval pénz van bőven. Ezt, mondom, akkor egyszerű pletykának véltem, amelynek konkrét alakja nem volt, melyben személyek megnevezése nem voltak, sem vesztegetők, sem vesztegetendők, olyan kőszá hírnek vettem, amelyeneket minden nap szoktunk hallani.

Kaas Ivor báró: Es ha visszatérek rá, csak azért teszem, mert később feltűnt a dolognak ez a nem mondom — igazsága, hanem összetalálkozása az eseményekkel s mert a fél, akitől hallottam, nem olyan ember, a ki közönségesen levegőbe szokott beszélni. Ezután elmondotta Kaas báró a Hangli kávéházban történeteket. Elmondja kéőbb Khuen Héderváryval történt beszélgetését, a megvesztegetések hírének terjesztését.

A miniszterelnök vallomása.

Hétfőn Héderváry miniszterelnököt hallgatták ki. A miniszterelnök azt vallja, hogy Szapáry László tettének következménye, hogy eszelekedete összeköttetésbe hozott személyemmel. Természetesül azért, mert egyrészt a kormányzatnak tagja volt, másrészt pedig azért, mert bizonyos személyes viszonyban van velem. Mindenekelőtt kijelentem, hogy sem a kormányzatban való részesedése, sem pedig a hozzám való személyes viszonya nem volt azon következzéssel, hogy én bármely irányban is befolyásoltam volna Szapáry Lászlót, vagy felbatalmaztam volna valamire és arra, hogy azt megtegye, amit eszelekedett.

Azt általánosságban jeleztem, de szükséges talán, hogy a bizottság arról is tudomást szerezzen, hogy mikor vele most az utóbbi időben érintkeztem, nem mint fűmelt kormányzóval érintkeztem vele, hanem mint magán személyiséggel, a ki itt üdülés céljából tartózkodott és fürdőre készült. A mi személyes viszonyait illeti hozzám, ezt azzal jellemezhetném, hogy ő nálam talán 15 évvel fiatalabb és tulajdonképpen igen kevés volt alkalmam vele érintkezni. Politikai tekintetben, igen eltérő utakon jártunk és így nem volt semmi alap arra, hogy egy közelebbi intenzívebb barátság fejlődött volna, amint ezt már körülömbőség, foglalkozás, politikai nézeteltérés is magukkal hozzák. Mikor Szapáry erre a szerenésitlen

lépésre elhatározta magát, nekem csak akkor lett tudomásom arról, mikor már megtörtént és az egy parlamentben felhozott. Akkor annak a napnak a délutánján estefelé megtudtam az ügyet a következőképpen:

Sélley miniszteri tanácsos felkeresett a parlamentben. Röviden jelentette, hogy őt felkereste a villájában Szapáry és mindent bevallott. Roppant izgatottságban volt, — ami különben természetes is — úgy, hogy több ízben meg kellett őt nyugtatni, míg végre arra határozta el magát, hogy hazamenjen. Sélley ezután azonnal hozzám jött ezt jelenteni és miután azt mondotta, hogy Szapáry egészségi állapotát súlyosnak tartja, én azzal küldöttem vissza, hogy elsősorban most okvetlenül egészségiéről gondoskodják. A hírrel együtt hozta Sélley egyszerűen Szapárynak ama üzenetét, hogy végtelenül sajnálja tettét, melyet bevall. Lemondását beadja és mindent megtesz, a mi tőle kitelhet, csak hogy valamikép a dologt rendbe hozza, mert tudja, hogy e dologból reám így is kellemetlenség származik. Az éj folyamán újra elhívatta Sélley tanácsost, a kivel régóta — mint hallom — jó barátságban volt. Egy levelet adott át neki, a részemre. Nálam van a levél, melyben Szapáry bevallja tettét. Egyszer mind tudatta velem, hogy mit akar a bizottsággal írásbelileg közölni.

Megjegyzé, hogy olvasta a bizottság tárgyalásait, melyben egy tanu felemlítette, hogy a szociálistákra Szapáry utján nyomást gyakoroltam volna, oly irányban, hogy ígéreteket tettem volna óhajaik kielégítése szempontjából. A dolog abból áll, hogy Szapáry mondotta, hogy a szociálisták Percelnek egykori sérelmes rendeletének hatályon kívül való helyezését óhajtják. Azt válaszoltam, hogyha a szociálistáknak van valami kívánságuk, adják be folyamodványban, a miniszteriumhoz, és ha lehet, szívesen segítik. Ami a szociálistákat illeti, ez volt az egyetlen pozitív dolog, melyről Szapáry nekem szólt. A sajtó ügyekről is beszélt nekem bővebben, de ennek sem volt semmi más pozitív eredménye, minthogy a sajtó egyes kiváló képviselőjével érintkezésbe jöttem, velük politikai beszélgetést folytattam és kifejtettem, hogyan fogom fel a mai súlyos helyzetet, miképen gondolom az ország ügyeit intézni, de más egyébről szó nem volt közöttünk és absolute befolyást sem Szapáry utján, sem pedig azok utján a kikkel érintkeztem, a sajtóra nem tettem s így mondhatom, hogy Szapáry eme beszélgetései első időben nem eredményeztek semmit és csak ismételtetem, hogy azokra a tettekre,

falhoz támasztva egy óriási mozsár, bronzból, fatálpal, vastörővel. Dombornivü fölírata: APO. COLL. COC. JESU. CASSOVAE 1701. IHS. FECIT CAROLUS EITELSPERGER. Az „Isten szem”-hez címzett, Kassa legrégibb jezsuita gyógyszerárából maradt meg ez a mozsár, melyben ott időzése alatt Rákócziak is készítettek orvosságot. Ugyancsak itt van a szép síma arcu, fehér parókás Comte de Bersiny — Beresényi László — franczia maréchal arczképe is.

Az igaz nemzeti ügyért vívott küzdelem, Rákóczi szent aerájának minden emléke felül azokban a termekben. Még a korhű, pompás milieut alkotó szoba, konyha, városi és cseh-élet is élénkbe tárul. A kurucz-tüzbelen hamvadoz a parázs, fölötté pirul a kappan, mintha csak valami bogárszemű menyecske nyalka kuruczát várna haza vacsorára. Mellette van két tisztos czin és olom-kanna, ebben hozzák a jóféle mártást, ha megtért porral és vérrel borítva Rákóczi katonája.

Nem messze függ Kray Jakabnak, Kósmárk hazafias főbírájának arczképe, akit Heister generális fejeztetett le Rákóczihoz való hűségéért. Az első terem különben majdnem Andrassy teremnek lehetne nevezni. A kurucz-eréklye-kiállítást erkölcsileg és anyagilag egyként támogató, rendkívüli jótékonyágáról ösmert Andrassy Dénes állította itt ki Rákóczi lobogói alatt harezolt őseinek becses emléktárgyait s noha teljesen visszavonult a világtól, a kassai kiállítást eljött megnézni, példát mutatva, hogy dobog a magyar sziv. Ebben a teremben van Rákóczi Ferenc sárgaréz-lemezből való bölcseje. Mint a názárethi jászolához Betlehemben a hívő, csak kalaplevőre járulhatunk ehhez a kis rengő, ringó alkotmányhoz, amelyben Zrinyi Ilona a Ferke gyerek ál-

mait virrasztotta, édes, bus nótákkal ringatva el a nemzet megváltóját.

Serédi 'Sófia — Andrassy István kurucz generális feleségének látjuk egy óriási bőr taburetjét s távolabb Eperjesnek azt a házát képben, ahol beste Caraffa annyi jó magyart végeztetett ki. Érdekes itt egy szarvasaganesből faragott pipa, amelyet Blaskoviczh Gyula állított ki s másik nemkülönben — Isépy István által küldve, valamint gróf Forgách Simon kurucz generális pecsétnyomója.

A második teremben sok a harezai tárgy. Banderiális zászlók, gróf Andrassy Dénes szurkovető dárdái, pánczélsapkái, nyakszírtvédővel ellátott rakkfarkas sisakjai, vörösréz, üst-dob és tambour-pálczája, szegelt drótszemekből összeállított pánczélingói, mellvértai, a szakállas várpuskák, mind rendkívül becses emlékei a kurucz hadviselésnek. Szép Borsod vármegye banderiális zászlója, lapján a megye czimerével. Két oldalt: Szent István és Patrona Hungariae. Itt látható a tizenkét forgóra járó, kovácsolt vasból készült hadicassa.

Nagyon érdekes itt egy kép, amely Rákóczi szökését ábrázolja, 1701. november 7 én. A távolban látszik Bécs-Ujhely vára, az előtérben egy sneckenfeder-re járó postakocsi áll, a bakon karosszék a kocsisnak s a hintó lépcsőjére épen föl akar szállni a pufándilis ruhába, fodros fejkötőbe öltözött ifjú Rákóczi. A Novelli által készített, akkori rézmetszet alatt a következő fölírás olvasható: II. princeipe Ragozzi che fugge vestito da donna dalla fortezza di Neustatt, e va a far ribellare Ungheria; azaz Rákóczi herezeg nőnek öltözve szökik Bécs-Ujhelyből s megy Magyarországot föllázítani. Megilletődve állok meg az eperjesi hóhér Caraffa bőrhüvelyes pallosa előtt. Rajta látszik még a vér rozsdá. Drága magyar vér rozsdája. Ezzel a pollossal üttették le a nyakat nagy-

anyám dédapjának, tolesvai Bónis Ferenc várkapitányának a fejét. Becses ereklye a kurucz-kiállításhoz, Thököly Imrénének a buzogánya s Bezerédi Imre generálisnak dömőckölt azzéből készült harezai esküvő kánya és Nos ambo — mi ketten — fölírású, széles kardja.

A harmadik terem fölött kurucz fegyverek, kardok disztik s egy disz-partizán, amely Rákóczi testőreje volt. A terem közepén egy gróf Festetics Tasziló által kiállított, drágakövekkel kirakott remek löszerszámot látunk. Sok esonttal kirakott fegyver is van itt, eredeti egy Gödör Sándor által kiállított, kurucz-időkben nagyon divatos kard. Rajta FRINGA felírás, a felírás fölött nap, hold és csillagok. Emlékezem, ilyen kard vagy öt darab is volt szülőim házábanál. Egyet valahogy egyszer megkerített a kertész s a jámbor cseh éppen akkor nyírt vele valami spaliert, mikor édes apám a sziget felé ment. Az én áldott, jó édesapámat clyan méregbe jönni talán soha se láttam s úgy összerementette a pan zadržnyikot, hogy meri ezt a szent ereklyét közbe venni, hogy azután még akkor is lekapta tányér sapkáját, mikor egy ilyen szabályt meglátott.

Érdekes itt egy labancz-zászló. Sárga selyem, fekete festett lángokkal disztive. Lapján egyfelől a német kétfejű sas, begyében a magyar czimerrel s Omnis Potestas a Deo Pro Deo et Caesare fölírát, másfelől a Patrona Hungariae festett képe és Time Dominum et Regem et cum destractoribus comitibus Quoniam repente consurget perditio eorum felírás. Látjuk a Szirmay-Ocskay híres brigád tarsolylemezét is s az 1663-ban elhunyt gróf Rákóczi Lászlóné arczképét, amint fekszik a halottas ágyon. Nem essze a Rákóczi szabadságharcz egyik kimagaslóbb alakjának, gróf Beresényi Miklósnak képme.

(Folytatása következik.)

melyekre később elragadtatta magát a legkisebb befolyásom volt, legkevésbé sem folytattam le az irányban, hogy őt, bátorítottam vagy jogosítottam bármi cselekedetre, a minek ő ezután aldozatul esett.

Egy szép levél.

Kézdivásárhely, 1903. aug. 3.

Főgimnáziumunk megteremtésének egyik leg-
tekvesebb vezérmunkása: Pál István, az erdélyi r. k.
státus referense, a napokban ülte meg pappá szen-
telésének huszonötödik évfordulóját. Ez alkalom-
ból lapunk 61-ik számában vezető cikkben emlé-
kezünk meg áldásos és kivált városunkra és vidé-
kére nézve rendkívül fontos közéleti tevékenységé-
ről. Most egy szép levelét tesszük közzé, melyet
jubileuma alkalmából főgimnáziumunk kifejlesztésé-
nek egy másik lelkes munkásához: Dr. Bánffy Zsig-
mond, ügyvéd és státusgyűlési képviselőhöz intézett,
mely teljesen alkalmas arra, hogy megvilágítsa az
örömes közéleti munkának nemcsak gondolkozását,
hazafias cselekedeteinek rugóját. A szép levél im, a
következő:

„Kedves Barátom!

Tetszett az Ur Isten véghetetlen kegyességének
engemet a porból kiemelni s a papi méltóságra meg-
hívni. Mind ennek pedig ma 25 esztendeje s így
ezüstmisémet lelki hálakodás között Isten szent
színe előtt elmondhattam, senkinek sem szólva arról;
A míg ezen nappal lelkemben foglalkozva
a multat áttekintem és napjaimat számba veszem,
ugy érzem, hogy kérkedni ugyan nincs jogom.
mert ki az a ki többet ne tehetne, mint a mennyit
tesz? de mégis úgy találom, hogy az időt felhasznál-
tam, napjaimat munkában töltöttem — úgy szólva
folytonos munkában voltam. Nem mondhatom ugyan
azt a munkát meddőnek, sőt zajtalan csendességé-
ben is elég eredményesnek, de mégis eltöltött életem-
nek szemmel látható, kézzel fogható eredményét nem
igen tudom fölmutatni. Szinte azt mondhatom, hogy
nem magamnak éltem, hanem másoknak, életem
a köznek szolgálatában telt el. Mások rendesen
könyvek írásával vagy valami alapítvány létesítésé-
vel örökítik meg az ilyen évfordulót. Én eleget írtam,
de könyvet még sem tudok kiadni; pénzzel is eleget
hajtottam, de — habár pazarló nem voltam, pénzem
még sem telik önálló alapítványra. Pedig nagyon is
érezem, hogy hálámat a multért valamivel tanusítanom
kellene.

Ha nem lett volna a kantai gimnázium, alig
ha lehetett volna pap belőlem is, mint sok másból.
Én ezt mindig éreztem és azért hálás is voltam az
intézet iránt. Hálaamat legfőképpen azzal tanusítottam,
hogy veled együtt munkálkodtam székely véreink
javára, annak fejlesztésén és pedig úgy, hogy azt a
külső közönségnek nem is áll módjában tudni; ezt
legjobban egyedül te tudod.

A fejlesztés az idén bevégzett tény lett és az
első örekségi vizsgálatot megtartottuk. Hogy előtűnt
örömemnek kifejezést adjak, az intézet fejlesztésére
felajánlott ezer (1000) koronát kifizettem, hogy
legalább ez jelölje 25 éves papságomat.

Ezt veled, ki a gyűjtés nagy munkájában oly
lelkes odaadással lankadatlanul buzgálkodol, tiszte-
lettel tudatom. Elenyészőben csekélység az abban a
nagy összegben, a melyet a fejlesztés kíván, de ha
mindenki, a kinek kötelessége, meghozná tőle telhe-
tőleg áldozatát ezen ügy érdekében, azt talán sike-
rűlni fog állandósítani, a melynél pedig nagyobb
áldást arra a vidékre még csak képzelni sem tudok.
Fogadd őszinte nagyrabecsülésemet, a melylyel
vagyok falusfeled és barátod
Kolozsvár, 1903 július 25.

Pál István.

Az új pápa.

A biborosok testülete végre augusztus
4-én kedden délbén megválasztotta az új
pápát.

Az új pápa Sarto biboros, velen-
czei pátriárkha lett.

Az új pápa életrajza a következő:

Sarto József bibornok 1835. június
2-án született Treviso velencei tartomány-
ban, Riese községben s tíz éve, 1893. ju-
nius óta bibornok.

Sarto kilátásai a pápaságra főleg azon
a nagy tekintélyen alapultak, melyet a
papság körében mindig élvezett, továbbá
a kánoni és a nemzetközi jogban való tájé-
kozottságán, szervező tehetségén s feddhe-
tetlen jellemén. Bár figyelő, éles szemmel
nézte a világ eseményeit, mindig főpász-
tori kötelességeire szorítkozott s nem vett
részt sem a politikai mozgalmakban, sem
a vatikáni eselszövényekben. Az is elő-
nyére válik, hogy Rómától távol él s így
sohasem volt annyira kitéve az irigység-
nek és féltékenységeknek, mint a római bibor-
nokok.

Az új pápa, Sarto velencei pátriárkha
szereti a magyarokat. Benső barátságban
van Dessewffy csanádi püspökkel.

Megválasztása a magyar ügyek elő-
nyomulását jelenti a szent széken. Az új
pápa megválasztása felett nagy az öröm
Magyarországon.

Az új pápa tizedik Pius nevet vette
fö. Koronázása aug. 9-én lesz.

NAPI HIREK.

— Kinevezések. A magyar királyi belügy-
miniszter Gábor Miklóst Dálnokba, Főnig János
községi bírót Sósmezőre és Áltu Gyula jegyzőt
gyakornokot Zagonba m. kir. anyakönyvvezető hely-
ettesekké nevezte ki.

— Személyi hírek. Solim Miklós kir. tör-
vényszéki elnök megkezdte szabadság idejét. Tá-
volléte alatt Elek Bóla kir. táblai bíró helyettesíti.
Fejér Károly kir. járásbíró és Dr. Nagy Emil
Pál aljárásbíró aug. 5-én kezdték meg szabadsá-
gukat; Bayler Kálmán és Dr. Haan Béla kir. tör-
vényszéki bírák augusztus 15-én mennek szabad-
ságra; Ungur Péter és Veress Gyula bírák sza-
badságuk leteltével augusztus 1-én újra elfoglalták
hivatalaikat. — Bíró Lajos, főgimn. tanár, lapunk
belső munkatársa 4 heti katonáskodás után Kolozs-
várra utazott, a hol szünetjét fogja töltetni; onnan
fogja lapunknak megírni katonai újabb eseményeit.

— Rablás a r. kath. templomban. Kézdi-
vásárhelyen a minoriták templomában mult vasárnap
aljas gaztettet követtek el eddig ismeretlen jómadarak.
A hajnali harangszó után követték el a rablást,
mert mikor az öreg harangozó: Dénesbá hajnali 3—4
óra között bement a templomba, még ott látta a
szenteltvíztartó melletti nagy záros vasporselyos lá-
dikót, a rablók bizonyosan az alatt lopóztak be a
templomba, míg a vén harangozó a toronyban haj-
nelra csendített. Ott a padok közt meghuzódtak,
míg az öreg eltávozott a templomból. Azután nagy
vakmerőséggel lefeszítették a falba vaskapcsokkal
beérősített pénzes ládikót s ezenkívül a szentély
előtt egy kis asztalkára kitett perselyről is, melyben
a híveknek a szerdahelyi r. k. templom javára szánt
adományai voltak egy hét óta gyűjtögetve, lefeszítve
a lakatot, annak tartalmát is magukkal vitték. Künn
a nagy ládikóból is kiszedve a pár hó óta a templom
javára gyűlt pénzeket, a ládikót a kápolna mellett
a Torja patak sekély vizébe dobták s a zsákmány-
nyal tovaillantak. Az ismeretlen tetteseknek a rendőr-
ség üti a nyomát.

— Három esküvő egyszerre. Ritka szép esá-
ládi ünnepély lesz a jövő szombaton (aug. 8-án)
délelőtt Kézdivásárhelyen. Ekkor tartják esküvőjüket
a m. kir. anyakönyvvezető előtt, majd a ref. tem-
plomban egyszerre: Dr. Nagy Emil Pál kir. aljárás-
bíró Ambrus Margit kisasszonnyal, Nagy I. Lázár
takarékpénztári pénztáros Ambrus Róza kisasszony-
nyal és Nagy József városi rendőrségi alkapitány
Kósa Mariska kisasszonnyal. A három vőlegény
édes testvér, Nagy József volt szeszgyáros gyerme-
kei, s két menyasszony (Ambius Albert szeszgyáros
leányai) szintén édes testvérek. Az esküvő után rö-
vid villásreggelisz a „Millennium“-ban, s utána a
3 boldog ifju pár azonnal Kásonjakabfalva fürdőre
utazik. Zavartalan boldogság legyen kísérjük.

— Csak Ferencz 100-ik születésnapját Há-
romszékmege közönsége is megfogja ünnepelni.
A mult hó 14-én tartott közgyűlésében ugyanis el-
határozta a vármegye törvényhatósága, hogy a haza
bölcsének emléke iránt érzett kegyelete kifejezésül
születése 100-ik évfordulóján folyó évi október hó
17-én a vármegye székhelyén ünnepélyes isteni tisz-
telet rendeztessék, melyen a vármegye közönsége az
alispán vezetése alatt testületileg részt vesz és a
résztvevőkre a hatóságok és testületek is meghívja.

— A Székely Társaságból. A kézdivásárhelyi
„Székely Társaság“ mult szombaton (aug. 1-én)
tartotta a „Korona“ vendéglőben 37-ik összejöve-
telt. Az összejövetelen résztvettek mint vendégek a
slójd-tanfolyam hallgatói is Guttenberg Pál igazga-
tóval, Németh Gyula, Vásárhelyi József és Bíró
Sándor előadókkal együtt, a kiket az ülés elején
Intze István elnök rövid, de lelkes beszéddel üdvö-
zölt. Az összejövetelnek tárgyait jegyzőkönyv olva-
sás, folyó ügyek és a „Székely Élet“ című lap mi-
kenti támogatásának kérdése képezték.

Hirdetések.

Sz. — 903. vég.h.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881.
évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében
ezennel közhírré teszi, hogy a kéz-
divásárhelyi kir. járásbíró 1902.
évi V. 668. sz. végzése következtében
Dr. Szacsavay Gyula kézdivásárhelyi
ügyvéd által képviselt, Paugel József-
nek javára, Török Sándor kézdivásár-
helyi lakos ellen 600 kor. s járuléka
erejéig 1902. évi szept. hó 25-én foga-

natosított biztosítási kielégítési végre-
hajtás útján foglalt és 609 koronára
becsült következő ingóságok u. m.:
finom és közönséges házi butorok, ágy-
nemű, fehérnemű nyilvános árverésen
eladatnak.

Mely árverésnek a kézdivásárhelyi
kir. járásbíró 1902-ik évi V. 668.
számu végzése folytán 600 korona —
fillér tőkekövetelés, ennek 1902. évi
augusztus hó 22-ik napjától járó 6 szá-
zalékos kamatai, 1/3 százalékos váltó
díj és eddig összesen 45 kor. 70
fillérben bíróság már megállapított,
valamint a még felmerülő költ-

ság erejéig Kézdivásárhelyt alperes
lakásán leendő oszkozlására 1903.
évi augusztus hó 11-ik napjának
délelőtt 9 órája határidőül kitűze-
tik és ahhoz a venni szándékozók oly
megjegyzéssel hivatnak meg, hogy
az érintett ingóságok az 1881. évi
LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében
készpénzfizetés mellett, a legtöbbet
ígérőnek, szükség esetén becsáron alul
is elfognak adatni.

Amennyiben az árverezendő ingó-
ságokat mások is le, és felülfoglal-
tatták s azokra kielégítési jogot
nyertek volna, jelen árverés az 1881.

évi LX. t.-cz. 102. §. értelmében
ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Kézdivásárhely, 1903. évi
augusztus hó 1. napján.

Kakutsi Ádám,
kir. bírósági végrehajtó.

Sz. 5073/1903.

tlkv.

Hirdetmény.

Szentkatolna község telekkönyve
birtokszabályozás következtében át-
alakított és ezzel egyideűleg, azokra
azingatlanokra nézve, melyekre az 1886

XXIX. t.-cz. az 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. t.-ezikek a tényleges birtokos tulajdonjogainak bejegyzését rendelik, az 1902. évi XXIX. t.-ezikben szabályozott eljárás a telekbejegyzőkönyv bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan fogantatott.

Ez azzal a felhívással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t.-cz. 15. és 17. §-ai alapján ideértve e §§-oknak az 1889. évi XXXVIII. t.-cz. 5. és 6. §§-aiban és az 1891. XVI. t.-cz. 15. §-a) pontjában foglalt kiegészítéseit is valamint az 1889. XXXVIII. t.-cz. 7. §. és az 1891. XVI. t.-cz. 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések, vagy az 1886. XXIX. t.-cz. 22. §. alapján történt törölések érvénytelenségét kimutathatjuk, e végből törlési keresetüket hat hónap alatt vagyis az 1904. február 15-ik napjáig bezárólag a tlkvi hatósághoz nyújtásuk be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, ki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat.

2. hogy mindazok, a kik az 1886. XXIX. t.-cz. 16. és 18. §-ának esetében ideértve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t.-cz. 5. és 6. §§-aiban foglalt kiegészítéseit is a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis az 1904. évi február 15-ik napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtásuk be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog.

3. hogy mindazok, a kik a telek-

könyvi átalakítása tárgyában tett intézkedések által, nem különben azok kik az 1. és 2. pontban körülírt esetekben kívül az 1892. XXIX. t.-cz. szerinti eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogukat bármely irányban sértve érzik, ideértve azokat is, a kik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t.-cz. 16. §. alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt vagyis az 1904. évi február hó 15-ik napjáig bezárólag nyújtásuk be, mert a meg nem hosszabbítható záros határidő elmúltja után az átalakításkor közbejött téves bevezetésből származó bármilyen igényeket jó hiszemű harmadik személy irányában többé nem érvényesíthetik, az említett bejegyzések pedig csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azokat a feleket, kik a hitelesítő bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

A kir. törvényszék, mint tlkvi. hatóság.

Kézdivásárhelyt, 1903. június hó 9-én.

(156. 3-3.) Elekes, kir. trvezéki bíró

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek tudomására hozni,

miszerint a már 50 év óta fennálló vas- és fűszer üzletemet a mai nap SZABÓ LAJOS urnak eladtam, a ki azt:

K. CSISZÁR JÓZSEF
UTÓDA
SZABÓ LAJOS

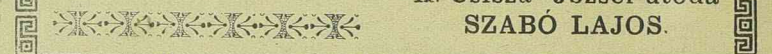
ezég alatt fogja tovább folytatni.

Betegségem kényszerített üzletemtől, üzletársaimtól és a m. t. vevőimtől megálni s midőn ezt a n. é. közönség tudomására hozom, nem mulasztatom el úgy üzletársaimnak, mint a vevőimnek köszönetemet azon kéresem kíséretében nyilvánítani, miszerint a bennem helyezett bizalmat utódomra, Szabó Lajos urra is átruházni méltóztassék.

Kiváló tisztelettel:

K. Csiszár József.

(155. 3-6)

Hivatkozással a tulajdoni körözünyre, van szerencsém tudomására hozni, miszerint a már 50 év óta fennálló K. Csiszár József — azelőtt C. iszár Mihály — ur vas- és fűszer üzletét mai nap megvettem, s azt törvényszékieleg bejegyeztem:

K. CSISZÁR JÓZSEF
UTÓDA
SZABÓ LAJOS

ezég alatt fogom tovább folytatni.

Harminezkét évi működésem a brasó Kammer és Jekelius cégénél mint üzletvezető, utazó és utóbbi nyolcz évbeni cégjegyzőségem alatt szerzett tapasztalataim folytán — valamint a megfelelő forgalmi tőkével rendelkezve, szabadon reméltem, hogy úgy a bennem helyezett bizalomnak, mint a mélyen tisztelt közönség igényeinek minden tekintetben a legpontosabban fogok megfelelni.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását és az elődomban helyezett bizalma átruházását kérve;

vagyok kiváló tisztelettel:

K. Csiszár József utóda
SZABÓ LAJOS.

IFJ. JANCsó MÓZES

a Székelyföld első gőzerőre berendezett
új könyvnyomdája Kézdivásárhelyen.

Rendkívüli olcsó árak.

Néhány évvel ezelőtt városunkban, Kézdivásárhelyen, a mai kor-
nak megfelelő, teljesen

ÚJKÖNYVNYOMDÁT

rendeztem be, ellátva
azt a legújabb fajta
gyorssajtókkal, több-
fele segédgépekkel,

a legújabb és legmodernebb fajta betűfajokkal, diszítésekkel. Ez időtől fogva sem kiméltem költséget, fáradságot s minden igyekezettel a rohamosan fejlődő korrall lépést tartva, **könyvnyomdám gőzerőre is berendeztem**, azután is több rendben láttam el **újabb és újabb fajta felszerelésekkel**. Időközben kíváncsúnak láttam, hogy **könyvnyomdám**

Hogy pedig még a legkényesebb igényeket is teljesen megelégedésre méltóan előlithessem ki, a már **könyvkötésszettel** kibővített, **gőzerőre berendezett könyvnyomdám**at elláttam újabb egy teljesen új **gyorssajtóval**, segédgépekkel és új divatosabb betűkkel, miáltal azon szerencsés helyzetbe jutottam, hogy

KÖNYVKÖTÉSSZETTEL

is kibővittem a m. t. közönség kényelmére, mi által megkiméltem sok kellemetlenségtől és a tulságos magas árak fizetésétől, — melyek az előtt szokásban voltak, — tehát ezzel is egy újabb szolgálatot kívántam tenni.

ÚJ KÖNYVNYOMDÁMBAN

minden e szakmába vágó munkálatokat, u. m.: folyóiratokat, diszműveket, alragaszokat, gyászlapokat, községi és ügyvédi nyomtatványokat, eljegyzési, menyegzői- és bál meghívókat stb. stb. stb. **rendkívüli olcsó árak** mellett, izlésesen, csinosan állíthatok elő, pontos kiszolgálás mellett.

Pontos kiszolgálás. Versenyen kívüli árak.

Könyvnyomdámban készült mindennemű nyomtatványokért, úgy annak csinos kiviteléért teljes felelősséget vállalok.

Midőn irányomban eddig tanusított b. pártfogásukért e helyen is köszönetemet fejezem ki, kérem azt részemre továbbra is fentartani.

Kézdivásárhelyen, 1903. május hó.

Mély tisztelettel:

Háromszékvármegye nyomtatványszállítója.

IFJ. JANCsó MÓZES,
nyomdatulajdonos.

IZLÉSES MUNKA.

Nyomatott Ifj. Jancsó Mózesnél Kézdivásárhelyt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.